

Finanskrisen Stop eller startskud for progressiv klimapolitik?

Globaliseringsforummet vil i 2009 blive afholdt under islandsk formandskab i Nordisk Ministerråd. Det finder sted ved Den Blå Lagune 26.-27. februar 2009 med indbudte deltagere fra erhvervsliv, forskning, politik og medborgerorganisationer. Der er også inviteret internationale gæstetalere, der vil fokusere på forummets tema som denne gang er den internationale finanskrisen og dens indvirkning på bl.a. klimapolitik og innovation. Formålet er at skabe en dialog mellem de nordiske statsministre og inviterede gæster om globaliseringens udfordringer og dagsaktuelle spørgsmål.

Klimaforandringerne er uden tvivl en af nutidens største udfordringer. Den befolkningsmæssige og økonomiske tilvækst i verden medfører en stigning i det grundlæggende behov for energi. Samtidig er vi i dag mere bevidste om den negative indvirkning fossilt brændstofforbrug har på miljøet. For at møde udfordringerne på en effektiv måde kræves en langsigtet og omfattende politik, som berører alle samfundsområder: energiforsyning, menneskers handlingsmønstre og levevis, der må forandres væsentligt. Vi er helt enkelt på vej ind i en ny energi- og klimatidsalder. Der er stor efterspørgsel efter innovationer på miljø- og energiteknologiområdet og her har de nordiske lande styrker og kundskaber som det er værd at satse yderligere på.

De seneste måneder har verdensbilledet og de økonomiske fremtidsudsigter ændret sig ganske væsentligt. Den globale finanskrisen og opbremsning i den økonomiske tilvækst stiller de nordiske velfærdssamfund over for store udfordringer. Derfor rejser spørgsmålet sig om hvorvidt vi har råd til at prioritere klimaudfordringerne i den aktuelle økonomiske situation. Hvordan bekæmpes klimaudfordringer med kostbar innovation og koordinerede indsatser i en presset økonomi? Hvordan kan de nordiske lande kombinere en nødvendig omstilling af transport og infrastruktur samtidig med, at de finder veje ud af finanskrisen? Hvordan kan de nordiske lande i fællesskab forøge eksporten af gode miljøteknologiske løsninger til såvel voksende økonomier som udviklingslande?

Det hersker samtidig ingen tvivl om at den aktuelle økonomiske nedgang understreger behovet for at finde nye veje til økonomisk vækst. Vigtige spørgsmål på den aktuelle dagsorden er, hvordan små åbne økonomier kan håndtere globale økonomiske kriser. Kan de nordiske lande i endnu højere grad agere i fællesskab på det økonomiske område, f.eks. i spørgsmålet om udformningen af ”trafikregler”, der bidrager til større gennemsigtighed på de internationale finansmarkeder? Er de økonomiske udsigter et incitament til udformning af en ny politik med vægt på innovation, fornyelse og eksport af løsninger, der fremmer økonomisk vækst? Hvilke grundlæggende rammer skal være opfyldt for at fremme grundforskning og nytænkning?

Dette er eksempler på de problemstillinger der bliver debatteret på forummet. Det vil ske såvel i mindre grupper som i plenum. Gruppernes baggrundsmateriale bliver bl.a. en ny og opdateret version af Det Nordiske Globaliseringsbarometer, der præsenteres i plenum. Endvidere lanceres en nordisk innovationsmonitor der fokuserer på en international sammenligning af de nordiske landes innovationsevne.

Arbejdsgruppernes diskussioner struktureres af en gruppeleder, der bistås af en rapportør. Hermed håber vi på at kunne sikre en god opfølgning på forummet, der kan skabe grundlag for praktisk anvendelse af de idéer, der måtte fremkomme. Arbejdsgruppernes baggrundsmateriale udsendes i begyndelsen af februar. Temaerne for arbejdsgruppernes drøftelser er:

Gruppe A: Små økonomiers sårbarhed

Relativt små og handelsberoende økonomier har vist sig at være sårbare i den internationale finanskriser. Erfaringen viser, at de nordiske lande har få handlingsmuligheder til national regulering af finansmarkeder i en globaliseret økonomi. Stiller den globale lavkonjunktur nye krav til nordisk samarbejde? Er det muligt for de nordiske lande i højere grad at samarbejde om kapitalmarkedsmekanismer? Kan de nordiske lande tage initiativet til regulering af de internationale finansmarkeder? Hvordan kan Norden ruste sig med hensyn til udformning af ny økonomipolitik og arbejdsmarkedspolitik i den globale krise? Hvordan kan gode rammer for innovation bidrage til økonomisk vækst og hvilke parametre er vigtige? Hvordan stimuleres en frugtbar dialog om innovation mellem den private og den offentlige sektor? Hvordan kan vi styrke nordiske innovationsnetværker og etablere et produktivt samarbejde mellem entreprenører og virksomheder? Hvordan kan man bedre sikre valutaer i mindre økonomier?

Gruppe B: Progressiv klimapolitik i en krisetid

Verdens regeringer står over for den udfordring at udforme en troværdig klimapolitik der omfatter tiltag til at begrænse CO₂-udslip. I økonomiske krisetider kan der være pres for at nedprioritere miljøhensyn. Hvordan kan håndteringen af en økonomisk krise og en kraftfuld klimapolitik gå hånd i hånd? Hvordan kan klimapolitiske tiltag frigive økonomiske midler til yderligere innovation i miljøteknologi? Hvordan kan de nordiske lande skabe økonomisk råderum til etablering af bæredygtig energiudnyttelse med radikal omstilling af transportsystemer og infrastruktur? Kan de nordiske lande udforme fælles bistandshjælp, der bidrager til overførsel af alternative energiløsninger til udviklingslande? Hvordan kan de nordiske lande bidrage konstruktivt til forpligtigende internationale klimaaftaler?

Gruppe C: Energi, miljø og innovation

De nordiske lande råder over kundskaber og naturressourcer der muliggør en forøget produktion af fornybar energi. Hvilke økonomiske incitament skal der til for at frembringe innovation på energi- og miljøområdet? Hvilken rolle skal det offentlige spille med hensyn til finansiering? Hvordan skabes de bedste rammer for innovation og er tilvæksten af entreprenører i de nordiske lande høj nok? Hvordan skabes resultatgivende samarbejde mellem forskningsaktører og næringslivet – og har det offentlige en rolle? Hvordan fremmer man ny tænkning og nye satsninger? Har de nordiske industrier muligheder for at skabe nye milliardindustrier f.eks. elbil-produktion?

Kan bæredygtigt byggeri være en vej frem?